

HET STUDIEJAAR 1957-1958

REDE

UITGESPROKEN OP DE 15DE SEPTEMBER 1958
BIJ HET EINDE VAN HET STUDIEJAAR 1957-1958

DOOR DE RECTOR MAGNIFICUS

PROF. IR. W. DE JONG

H. VEENMAN & ZONEN • WAGENINGEN

*Mijne Heren Leden van het Bestuur,
Dames en Heren,*

U bent naar hier gekomen en wij zijn U zeer dankbaar voor de belangstelling, die U daarmee in het wel en wee van onze Hogeschool toont, om het verslag van de lotgevallen van de Landbouwhogeschool in het afgelopen jaar aan te horen, dat volgens de wet tot regeling van het hoger landbouwonderwijs door de Rector Magnificus telkenjare op de laatste dag van het studiejaar moet worden uitgebracht. Alles verloopt volgens het gebruikelijke ceremonieel, alles lijkt gelijk aan onze bijeenkomst een jaar geleden. Toch missen wij ook ditmaal enkelen, die wij zo gaarne nog hier hadden gezien, maar die ons voorgoed hebben verlaten.

Een jaar geleden was collega VAN BEUKERING verhinderd hier aanwezig te zijn. Hij was in opdracht van de F.A.O. voor een studie omtrent de mogelijkheden van landbouwkundige ontwikkeling van het Papaloapan-gebied kort te voren naar Mexico vertrokken. Op 11 november ontving ik het ontstellende bericht, dat hij, juist teruggekeerd van een excursie, plotseling was overleden. Slechts 5 jaren heeft hij het hoogleraarsambt aan onze Hogeschool vervuld. Een korte periode, waarin hij er echter niet alleen in slaagde om aan zijn leeropdracht vorm en inhoud te geven, doch tevens voor onze Hogeschool en onze studenten zeer waardevolle contacten met de tropen tot stand te brengen. Het is dan ook zeer begrijpelijk, dat het uiterst moeilijk is voor hem een goede opvolger te vinden. Helaas zijn wij daarin tot dusverre nog niet geslaagd.

Voor ons ook onverwacht overleed onze oud-hoogleraar VAN DER STOK, die van 1925 tot 1948 de tropische landbouwplantenteelt doceerde. Het huidige laboratorium voor tropische landbouwplantenteelt werd volgens zijn aanwijzingen gebouwd. Een diepvoelend mens, die zich weinig op de voorgrond plaatste, wiens afscheid als hoogleraar buiten zijn laboratorium nauwelijks werd bemerkt, is met PROF. VAN DER STOK heengegaan. In alle stilte vond, op zijn uitdrukkelijke wens en geheel in overeenstemming met zijn optreden tijdens zijn leven, de crematie plaats.

De dood spaart ook de jongeren niet. Zo werd plotseling het leven afgesneden van één onzer studenten, J. P. BOL RAAP, terwijl enkele dagen geleden na een langdurige ziekte de student G. J. DAM is overleden.

In elke gemeenschap treden regelmatig, hoezeer wij dat ook kunnen betreuren, veranderingen op, soms uit vrije wil van de betrokkenen, in andere gevallen door de onverbidelijke wettelijke bepalingen.

Het lid van het bestuur, JHR. QUARLES VAN UFFORD, heeft zijn taak neergelegd, maar ik ben overtuigd, dat hierdoor zijn grote belangstelling voor onze Hogeschool niet heeft ingeboet. In zijn plaats werd MR. H. W. BLOEMERS, commissaris der Koningin in de provincie Gelderland, tot lid van het bestuur benoemd.

Volgens de nieuwe wettelijke bepalingen is aan de Landbouwhogeschool een secretaris verbonden, die als secretaris van het Bestuur en van het Dagelijks Bestuur optreedt en in de vergaderingen van deze colleges een adviserende stem heeft. Als zodanig is benoemd DR. A. E. H. R. BOONSTRA, die sedert de bevrijding de functie van secretaris van curatoren vervulde.

Heden zal PROF. VAN SLOGTEREN zijn ambt neerleggen. Wat zijn enorme werkkraft tot stand heeft gebracht, daarvan getuigt o.m. het gebouwencomplex in Lisse, bekend onder de naam van laboratorium voor bloembollenonderzoek. Zijn wetenschappelijke verdiensten vonden in binnen- en buitenland waardering en weinigen zullen tijdens hun leven zoveel belangstelling voor hun werk van de zijde van de praktijk hebben ondervonden als hij. Zijn opvolger, die naar ik verwacht spoedig benoemd zal worden, kan binnenstappen in een uitstekend geoutilleerd laboratorium.

Vandaag zal ook de buitengewoon hoogleraar in de bouwkunde en stedenbouwkunde WIEGER BRUIN zijn ambt beëindigen. Kort na de oorlog benoemd, was het zijn taak mede de studierichting tuin- en landschapsarchitectuur op te bouwen. Geleidelijk is bij de opleiding van de studenten meer het accent gevallen op de stedenbouwkunde, welk vak ook voor andere studierichtingen dan de juist genoemde van belang is. Ik neem daarom aan, dat bij de binnenkort te verwachten benoeming van een opvolger zulks tot uitdrukking zal komen in de te verlenen onderwijsopdracht.

Aan de lector in de plantkunde DR. R. BROUWER werd op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Hiermede werden de moeilijkheden bij de voorziening in het onderwijs in de plantkunde opnieuw acuut.

De docent voor jacht en wildbescherming IR. F. J. APPELMAN kon zich niet langer beschikbaar stellen en werd vervangen door de heer EYGENRAAM. Eveneens wenste mej. H. W. VAN BUUREN het docentschap in de leer van de textiel en haar gebruik, dat zij tijdelijk vervulde, te beëindigen.

De bibliothecaris DR. H. N. KOOIMAN bereikte dit jaar de pensioengerechtigde leeftijd en moest na een 32-jarige ambtsperiode, waarvan bijna 25 jaar als bibliothecaris, onze Hogeschool verlaten. Met voldoening kan DR. KOOIMAN wijzen op het goede bibliotheekgebouw, dat nu ter beschikking staat en op de thans aan onze bibliotheek verbonden centrale diensten, welke voor een belangrijk deel het resultaat zijn van zijn werk, dat zal worden voortgezet door een opvolger, die onze bibliotheek en haar behoeften door en door kent.

Tot opvolger van DR. KOOIMAN werd immers benoemd de heer T. P. LOOSJES, die reeds bijna 9 jaren aan onze bibliotheek is verbonden.

Ik heb U vermeld degenen, die ons verlieten of op het punt staan te verlaten, daarbij voor zover dit reeds was gerealiseerd aangegeven, wie hen zullen opvolgen. Ik wil U thans nog mededelen, welke aanvullingen van het docentencorps plaats vonden of naar ik vertrouw binnenkort zullen plaats vinden.

De voorziening in het onderwijs in het agrarisch recht stuitte op ernstige moeilijkheden, omdat het onmogelijk bleek het agrarisch recht van de westerse gebieden en dat van de niet-westerse landen op universitair peil door één persoon te doen verzorgen. Het was daarom noodzakelijk tot splitsing over te gaan, waarmede de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening instemde. In verband hiermede werd MR. J. M. POLAK benoemd tot hoogleraar in de rechts- en staatswetenschappen van de westerse gebieden. In het onderwijs in het agrarisch recht van de niet-westerse landen, dat ook thans nog tijdelijk door PROF. JONKERS wordt gegeven, moet nog worden voorzien.

In de vacature, welke het vorige jaar ontstond door het overlijden van PROF. HOUTZAGERS, is voorzien door de benoeming van DR. IR. G. HELLINGA tot hoogleraar in de bosbouw.

Volgens de wettelijke bepalingen wordt, in verband met de aan onze Hogeschool ingevoerde nieuwe bestuursvorm, de Rector Magnificus ontlast van een zodanig deel van zijn onderwijstaak, als hij, in overleg met het bestuur, voor de juiste vervulling van het rectoraat noodzakelijk acht. In overeenstemming hiermede is, daar de hoogleraar in de veeteeltwetenschap voor 3 jaren tot Rector Magnificus werd benoemd, het aan zijn afdeling verbonden lectoraat omgezet in een gewone leerstoel en werd DR. TH. STEGENGA benoemd tot hoogleraar in de veeteeltwetenschap. PROF. STEGENGA heeft het beheer van het laboratorium voor veeteelt en de leiding, welke de studenten bij hun studie, praktijktijd en anderszins moet worden gegeven, grotendeels van mij overgenomen. Door toevallige omstandigheden hebben wij nu twee hoogleraren in de veeteeltwetenschappen, een gebied, dat overigens zo uitgebreid is, dat ook zonder deze bijzondere omstandigheden naar mijn mening twee gewone leerstoelen gerechtvaardigd zijn.

Voor de landbouwhuishoudkundige studierichtingen is gerekend op de instelling van een lectoraat in de algemene en sociale gezondheidsleer. Tijdelijk is dit onderwijs gedurende enkele jaren door de buitengewone hoogleraar in de tropische hygiëne, DR. WOLFF, gegeven. Nu collega WOLFF de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt is het denkbeeld naar voren gekomen zo mogelijk beide onderwijstaken te combineren, het tegendeel dus van de in de laatste jaren gebruikelijke gang van zaken. De Senaat meent, dat een oplossing in deze zin mogelijk is en zijn dienovereenkomstige voorstellen

hebben de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening bereikt. Ik heb goede hoop, dat binnenkort een buitengewoon hoogleraar in de algemene en sociale gezondheidsleer en de tropische hygiëne zal worden benoemd, maar ik verwacht, dat op PROF. WOLFF nog voor enige tijd een beroep zal moeten worden gedaan om geleidelijk de beoogde combinatie in praktijk te brengen.

Wij mogen ons verheugen over de snelle ontwikkeling, welke in de wetenschap te constateren valt. Deze ontwikkeling brengt echter consequenties met zich mede, welke de Minister van Financiën wellicht niet altijd welkom zullen zijn. Immers de voortschrijdende specialisatie, welke ook in de opleiding der studenten tot uitdrukking komt, vraagt steeds opnieuw de aantrekking van nieuwe deskundige docenten. Voorstellen in deze zin zullen in de regel uit de boezem van de Senaat tegemoet mogen worden gezien, waarbij dan eerst een zekere schroom moet worden overwonnen om opnieuw een aanslag op de schatkist te plegen. Het kan echter ook anders zijn en zo zijn in onze Volksvertegenwoordiging stemmen opgegaan, welke pleitten om meer aandacht te schenken aan de pluimveeteelt als belangrijk onderdeel van zeer vele gemengde zandbedrijven, mede in verband met de moderne ideeën inzake de fokkerij, de pluimveevoeding, enz. Hierin vond de ook in de Senaat tot uiting gekomen opvatting steun, dat aan onderwijs en onderzoek op dit terrein de volle aandacht moet worden geschonken. Voorshands zal daarbij wat het onderzoek betreft het zwaartepunt moeten liggen bij het inwijden van de studenten in onderzoeksmethoden. Wij zijn dankbaar voor deze uit onze Volksvertegenwoordiging gehoorde stemmen, welke er mede toe hebben geleid om „de knoop door te hakken”. Overeenkomstig de voorstellen van de Senaat is IR. M. VAN ALBADA benoemd tot lector in de pluimveeteelt, waarmede een eerste schrede is gezet in de richting, welke hiervóór tot uitdrukking kwam.

De nieuwe opzet, welke aan het onderwijs en onderzoek in de pluimveeteelt wordt gegeven, brengt mede, dat IR. UBBELS, die 12 jaren de lessen in dit vak heeft gegeven naast zijn directeursschap van het Rijksinstituut voor pluimveeteelt te Beekbergen, ons heden gaat verlaten. Wij zijn hem bijzonder dankbaar, dat hij zich zo lange tijd ondanks zijn ongetwijfeld drukke werkkring beschikbaar heeft willen stellen. Ook in de toekomst hopen wij, gezien de beperktheid van de onderzoeksmogelijkheden aan de Landbouwhogeschool, niet tevergeefs een beroep op zijn medewerking te doen.

Als gevolg van de invoering van het nieuwe Landbouwhogeschoolstatuut is de onderwijstaak van collega EIJSVOOGEL zeer verzwaaard. Een verlichting van deze taak was noodzakelijk, welke gevonden is in de benoeming tot lector van IR. D. A. KRAIJENHOFF VAN DE LEUR, die het onderwijs in de hydraulica en de grondmechanica van PROF. EIJSVOOGEL zal overnemen.

In de nieuwe studierichting landbouwwerktuigkunde zal bijzondere aandacht moeten worden geschonken aan de landbouwkundige toepassing der landbouwwerktuigen, naast de constructie der verschillende landbouwwerktuigen, welke de studenten in deze richting uiteraard moeten kennen. Met het oog hierop werd de wetenschappelijke hoofdambtenaar IR. A. HADDERS belast met het geven van een cursus in de landbouwkundige aspecten van de landbouwwerktuigkunde.

Het vorige jaar gaf ik reeds als mijn mening te kennen, dat voor het onderwijs in de grondbewerking, dat als nieuw vak in het studieplan is opgenomen, een lector zou moeten worden aangesteld. Inmiddels zijn de plannen dienaangaande nader uitgewerkt en ik neem aan, dat binnenkort een wetenschappelijk ambtenaar zal worden aangesteld, die gelegenheid zal krijgen zich vóór zijn benoeming tot lector ongeveer een jaar op zijn taak voor te bereiden aan het Institut für Bodenforschung te Braunschweig/Völkenrode.

Het onderwijs in de bedrijfsleer, waarvan een belangrijk deel in de colleges van de hoogleraren MINDERHOUD en HÖRRING wordt behandeld, zal meer in het bijzonder voor de studierichtingen landbouwwerktuigkunde en landbouwtechnologie moeten worden aangevuld. In dit verband heeft de Senaat voorstellen tot het instellen van een cursus in de interne bedrijfsorganisatie doen uitgaan.

Vele jaren zijn de lessen in Russisch onderbroken. Zij konden worden hervat, doordat mevrouw T. VOOGD-STOJANOVA met het geven van een cursus in deze taal werd belast.

In verband met het overlijden van PROF. VAN BEUKERING werden de colleges in de tropische landhuishoudkunde tijdelijk gegeven door de wetenschappelijke hoofdambtenaren IR. J. H. DE HAAN en DR. IR. L. H. HUIZENGA.

Ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin werd PROF. WELLENSIEK benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en de wetenschappelijke hoofdambtenaar mevrouw I. OLIVIER-LUYTEN tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Aan de amanuensis A. TH. J. DRIEVER en de tuinman H. VAN VEEN, beiden verbonden aan het laboratorium voor landbouwplantenteelt, werd de eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau, in brons toegekend.

Als een onderscheiding mag ook aangemerkt worden de benoeming van PROF. EDELMAN en PROF. OORT tot lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Allerwege kan men constateren, dat Universiteiten en Hogescholen, als gevolg van de vorderingen der wetenschappen, behoefte hebben aan verdere uitbouw. Aan deze fase is de Landbouwhogeschool

eigenlijk nog niet toe. Zij verkeert nog in haar ontwikkelingsperiode, welke door bijzondere omstandigheden als een economische crisis na 1923 en de tweede wereldoorlog niet steeds bevredigend is verlopen. Na deze oorlog is veel gedaan om de achterstand, welke reeds vele jaren bestond, in te halen en in een betrekkelijk kort tijdsbestek de, wat ik zou willen noemen definitieve inrichting van de Hogeschool, te voltooien. Deze voltooiing houdt in een verdere aanvulling van het personeel en uitbreiding en verbetering van de huisvesting en outillage, wat het laatste betreft dus de beschikbaarstelling van voldoende materiële credieten.

Door dit feit onvoldoende in het oog te houden en bovendien de voor een buitenstaander begrijpelijke vergissing te begaan door alles wat in Wageningen aan laboratoria, enz. gebouwd en ingericht wordt te vereenzelvigen met de Landbouwhogeschool, treft men in vele, zelfs in universitaire kringen, nog al eens de mening aan, dat de Landbouwhogeschool in de kring der universiteiten en hogescholen, materieel gesproken, een bijzonder bevoorrechte positie heeft. Hoewel deze opvatting bij een zorgvuldige afweging van de feiten en omstandigheden geen stand kan houden, is zij voor sommigen zelfs wel eens aanleiding geweest om de stelling te verkondigen, dat „de heren in Wageningen” zo sterk tegen het onderbrengen van de Landbouwhogeschool bij het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen zijn, omdat zij dan een achteruitgang van de financiële positie van de Landbouwhogeschool vrezen. Het moge na het hiervoor opgemerkte duidelijk zijn, dat deze wel ietwat materiële overwegingen niet ten grondslag aan deze tegenstand, die inderdaad in de kringen van de Landbouwhogeschool zeer sterk is, kan liggen. Het betreft hier veel meer de vrees voor het verloren doen gaan van een ideëel goed, nl. de verbreking van de eenheid onderwijs, onderzoek en voorlichting, één van de zaken, waarom men terecht de Nederlandse landbouw alom in het buitenland benijdt.

Uit wat ik eerder opmerkte zult U hebben begrepen, dat er na de laatste oorlog veel is gedaan om de achterstand in de uitrusting onzer Hogeschool in te halen, maar dat het einde daarvan nog niet in zicht is. Wanneer ik dit zo zeg, dan moet U daarin niet een uiting van ontevredenheid zien. Het gezegde „Keulen en Aken zijn niet op één dag gebouwd” is ook mij bekend en ik weet, dat alles niet ineens kan en de opbouw van onze Hogeschool geleidelijk moet verlopen. Ik ben echter bevreesd, dat deze geleidelijke ontwikkeling zal worden verstoord.

Ik heb daarop het vorige jaar reeds gewezen bij mijn beschouwing over de bestedingsbeperving en wanneer ik naga, dat in het afgelopen jaar bij de ontwikkeling onzer Hogeschool voor zover de personele sector betreft de remmen sterk of beter te sterk hebben gewerkt, dan kan ik de naaste toekomst helaas niet optimistisch inzien.

Ernstige zorgen heb ik mij ook gemaakt ten aanzien van de ver-

betering van onze huisvesting. Rond de jaarwisseling waren de vooruitzichten niet bepaald rooskleurig. Gelukkig is in de financieringsmogelijkheden op dit punt verbetering gekomen en is de afbouw van de laboratoria voor organische chemie, voor fysische- en kolloïdchemie en voor entomologie verzekerd. Voorts mogen wij aannemen, dat het middelste en laatste gedeelte van het gebouwencomplex op de Dreijen tot stand zal komen, zomede een barak voor virologie. Op het eerste plan staat voorts de bouw van barakken voor tuin- en landschapsarchitectuur en voor graslandcultuur. Voor één van de laatstbedoelde barakken zijn fondsen beschikbaar, of de financiering van de tweede mogelijk is, zal nog nader moeten worden gezien. Ik wil hiermede volstaan en niet trachten door te dringen in de verdere toekomst, waarop uiteraard het bestuur zijn oog gericht houdt. Dit geldt ook met name ten aanzien van een eventueel nieuw hoofdgebouw, welke aangelegenheid, mede in verband met hetgeen ik hierover het vorige jaar heb opgemerkt, meer definitief in studie is genomen, evenals de vraag in hoeverre een toename van het aantal studenten in de toekomst is te verwachten en welke gevolgen deze voor de ruimtelijke voorziening van onze Hogeschool zal hebben. Hoewel de oplossing van dit vraagstuk in de toekomst ongetwijfeld nog grote zorgen zal brengen, worden deze op dit ogenblik overschaduwd door de moeilijkheden, welke vooral de boven reeds gesignaleerde beperking van de personeelsformatie ons dreigt te veroorzaken. Wanneer hierin op korte termijn geen verandering komt, dan ligt de tijd, waarop het niet meer mogelijk zal zijn nieuw ingerichte of uitgebreide afdelingen behoorlijk te laten functioneren, niet ver meer van ons af.

Indien in mijn laatste woorden mogelijk een enigszins sombere toon waar te nemen valt, dan vervaagt dit, wanneer wij onze gedachten terugvoeren tot de lustra, welke wij dit jaar op zo geslaagde wijze hebben mogen vieren.

In de viering van het veertigjarig bestaan van onze Hogeschool was de gehele Hogeschoolgemeenschap betrokken. Het hoogtepunt vormde uiteraard de diesrede, welke in verband met de invoering van het meerjarig rectoraat door de Secretaris van de Senaat, PROF. IR. F. HELLINGA, werd uitgesproken en de daarop volgende erepromotie van PROF. IR. A. G. DUMON, hoogleraar aan de Universiteit te Leuven. Maar ook bij andere gelegenheden, de door de studenten aangeboden toneel-, cabaret- en muziekvond en de door het personeel zelf verzorgde personeelsavond kwam het feit, dat onze Hogeschool werkelijk een gemeenschap vormt naar voren. Ik wil in dit verband nog speciaal noemen de van alle kerkelijke gezindten uitgaande gezamenlijke inwijdingsbijeenkomst, die een waardige inleiding tot ons lustrum vormde.

Zeer geslaagd waren ook de vieringen van het lustrum van de

Wageningse Vrouwelijke Studentenvereniging, van het Wageningsch Studentencorps en van Argo. Bijzondere luister werd aan het lustrum van het W.S.C. bijgezet door de aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin bij de gala-uitvoering, welke in het programma voor dit lustrum was opgenomen.

Door al deze bijzondere gebeurtenissen kwam onze Hogeschool meer dan gewoonlijk in de publieke belangstelling, die vooral ook in de grote pers tot uiting kwam. Door dit op zichzelf heuglijke feit is natuurlijk het vraagstuk van de publieke voorlichting, wat men tegenwoordig bij voorkeur het beoefenen van „public relations” gelieft te noemen, niet tot een oplossing gebracht. Dit heeft dan ook niet alleen grote belangstelling bij het bestuur van onze Hogeschool, maar tevens van het interuniversitair contactorgaan, dat hiervoor zelfs een studiec commissie in het leven riep.

Bij de lustra vinden de studenten gelegenheid hun activiteiten ten volle te ontplooiën, maar de K.S.V. bewees, dat ook aan meer eenvoudige plechtigheden een bijzondere vorm kan worden gegeven. De aanwezigheid van Hare Excellentie BEGUM RA'ANA LIAQUAT ALI KHAN, Ambassadrice van Pakistan en de lezing, die Zij tijdens de inauguratie-vergadering hield over „Pakistan in fast development” gaf aan de inauguratie van nieuwe leden van de K.S.V. in 1957 een zeer apart cachet.

Het vorige jaar wees ik er op, hoezeer het toneelspel door onze studentenverenigingen met succes wordt beoefend, waarvoor het bewijs werd geleverd in een opsomming van geslaagde opvoeringen. Achteraf is mij gebleken, dat ik daarbij niet geheel volledig ben geweest en dat ook de toneelgroep van de K.S.V. in dat jaar van haar activiteit heeft doen blijken. Dat de beoefening van het toneelspel in Wageningse studentenkringen een grote bekoring blijft vinden, volgt naar ik meen uit het feit, dat voor zover mij bekend dit jaar de toneelgroepen van alle studentenverenigingen ten minste één opvoering hebben gegeven, van een aard en kwaliteit, die minstens op een ernstige beoefening van deze kunst wijzen.

Dat de Wageningse Studenten Koor- en Orkestvereniging ook dit jaar haar traditionele concerten gaf, is vanzelfsprekend. Anders dan gewoonlijk was, dat na afloop van het volksconcert de Burgemeester ten tonele verscheen om namens het gemeentebestuur en de gehele burgerij PROF. VAN UVEN, die met dit concert afscheid nam als dirigent, dank te zeggen, onder mededeling, dat in de 's middags gehouden vergadering van de gemeenteraad, op voorstel van Burgemeester en Wethouders, was besloten de verdiensten van de scheidende dirigent te erkennen door de toekenning van de gouden ere-medaille der stad, volgens de verordening slechts te verlenen „voor zeer bijzondere verdiensten jegens de gemeente en als bewijs van haar grote waardering en dankbaarheid”. De inscriptie der ere-penning

preciseert de aanleiding voor toekenning, welke plaats vond „wegens zijn uitzonderlijke verdiensten voor het muziekleven der Wageningse gemeenschap”. De verhouding tussen gemeente en Hogeschool is steeds goed, maar zelden zullen beider meningen zozeer overeenstemmen als in dit geval. Het was voor mij als Rector Magnificus een grote eer maar tevens een persoonlijk genoegen om na afloop van het gala-concert namens de Landbouwhogeschool eveneens van onze grote erkentelijkheid aan de scheidende dirigent te getuigen.

De student komt naar Wageningen om landbouw te studeren. Gelukkig zult U uit het zojuist medegedeelde hebben begrepen, dat nog ruimschoots gelegenheid bestaat tot ontplooiing van velerlei andere activiteiten. Daarnaast is het een gebiedende eis, dat de student zelf er zorg voor draagt in goede lichamelijke conditie te blijven. Lichamelijke oefening en sport zijn daarom voor hem waardevol, meer wellicht zelfs dan voor de niet studerende jonge mensen. Om de lichamelijke oefening en sport te bevorderen is de sportstichting Landbouwhogeschool opgericht, terwijl vanwege de Landbouwhogeschool de heer A. W. SPETTER benoemd is tot algemeen sportleider om leiding te geven aan de lessen en sportoefeningen.

Vele sporten worden uiteraard door de studenten beoefend en daarbij neemt het roeien een vooraanstaande plaats in, misschien vooral ook door de inter-academiale en andere krachtmetingen, waarvan wij jaarlijks getuige kunnen zijn.

Nu moet de sportbeoefening door studenten niet in de eerste plaats ten doel hebben records te verbeteren; uitzonderlijke prestaties zijn eigenlijk bijzaak, maar het is toch zo, dat wij bij sport-successen van onze studenten ons gevoelen, alsof wij mede in de glorie delen. In de laatste jaren heeft Argo ons in dit opzicht niet verwend en met bijzonder genoegen heb ik daarom mogen constateren, dat onze Argoroeiers weder een woordje gaan meespreken. Moge dit ook bij de volgende Varsity het geval zijn!

Met de verbetering van de mogelijkheden voor lichamelijke oefening en sport is een bescheiden begin gemaakt met de uitvoering van het rapport-Rutten. In gelijke richting gaat ook de eerstdaags te verwachten benoeming van een Hogeschoolarts. Aan de gezondheidszorg voor de studenten zal dan een zeer wenselijke uitbreiding kunnen worden gegeven, daar de Hogeschoolarts op zijn spreekuur kosteloos kan worden geconsulteerd.

Wanneer ik mij thans aan enkele beschouwingen over onze studenten overgeef, dan is met grote genoegdoening te constateren, dat het nihilisme bij de Wageningse studenten vrijwel geen rol speelt. Trouwens, er bestaat in Wageningen keus te over om tot een studentenvereniging toe te treden. Vijf verenigingen, elk met een eigen sociëteit, het is gezien het aantal studenten haast van

het goede te veel. U behoeft echter niet bevreesd te zijn, dat ik een pleidooi zal gaan houden voor samensmelting van verenigingen.

Daar deze verenigingen deels zijn gebaseerd op de levensbeschouwing van onze studenten, die bovendien allen stuk voor stuk van de onontbeerlijkheid van hun eigen vereniging heilig overtuigd zijn, zou het volkomen doelloos zijn een dergelijk pleidooi te gaan houden. Integendeel, wij aanvaarden de bestaande toestand in dezen volkomen. Dit geeft ons echter tevens het recht ons licht eens te doen schijnen over enkele gevolgen, die deze splitsing met zich meebrengt of mee kan brengen. Het is, gezien het betrekkelijk kleine aantal studenten, dat de Landbouwhogeschool telt, en het minimum aantal leden, dat nodig is om een studentenvereniging met eigen sociëteit goed te kunnen laten lopen, begrijpelijk, dat zich ieder jaar wederom een hevige strijd om de nieuw aangekomenen ontwikkelt. Dit heeft tot gunstig gevolg, dat zoals ik reeds eerder vermeldde, Wageningen praktisch geen nihilisten kent, maar tevens dat er tussen de verschillende studentenverenigingen een grote, soms zelfs zeer grote rivaliteit bestaat. Dit behoeft op zichzelf nog niet zo'n groot bezwaar te zijn, want rivaliteit voert tot verhoogde inspanning, die zich echter zowel in gunstige als in minder gunstige richting kan ontplooiën. Een gunstig resultaat zou het kunnen zijn, wanneer de Wageningse studentenverenigingen wedijveren in het ontwikkelen van een eigen aan de eisen van de tegenwoordige tijd aangepaste, doch voor iedere vereniging typerende levensstijl. Want de levensstijl van de Nederlandse student wordt, daarover was men het ook in het rectorencollege volkomen eens, nog tezeer beheerst door tradities, die te weinig rekening houden zowel met de veranderde maatschappij als zodanig, als ook met de veelal andere maatschappelijke kringen, waaruit de hedendaagse student voortkomt.

Deze levensstijl komt o.a. tot uiting bij die gelegenheden, waarbij de studenten in georganiseerd verband naar buiten treden, zoals bij lustra van hun verenigingen e.d. Het is dan ook bij het lustrum van een van hen, nl. bij dat van het Wageningsch Studenten Corps geweest, dat ik van mijn teleurstelling over het gebrek aan fantasie, dat vrijwel al onze studentenverenigingen in dezen tot dusverre hebben weten op te brengen, heb doen blijken. De reactie uit studentenkringen hierop is nogal hevig geweest, ja heeft zelfs aanleiding gegeven tot het schrijven van een open brief. Ik heb al deze uitlatingen met veel aandacht gelezen, doch ik heb daarin tot dusverre, wederom enigermate met teleurstelling, nog geen enkel positief bewijs voor de onjuistheid van mijn bewering gevonden. Ik zeg met enige nadruk tot dusverre, want de aangelegenheid is nog in studie. Mocht dit nader onderzoek wel tot positieve resultaten leiden, dan zal ik niet nalaten daaraan meer algemene bekendheid te geven. Moest ik dus, zoals ik reeds zeide, eigenlijk tot mijn spijt

constateren, dat tot nu toe de gunstige resultaten van de rivaliteit tussen de studentenverenigingen, althans op het gebied van een vernieuwing van de levensstijl van de student, achterwege zijn gebleven, hetzelfde kan ik helaas niet zeggen van de ongunstige gevolgen. Ik heb in het afgelopen jaar zowel in daad als in geschrift, wel eens het tegendeel menen te moeten constateren. Ik hoop, dat onze studenten in de toekomst juister zullen weten te onderscheiden tussen wat geestig en wat grof, soms zelfs krenkend is.

Het aantal buitenlanders, die voor studie of specialisatie naar Wageningen komen, neemt toe. Zij missen hier een contactpunt. Wel zullen velen zich bij een der bestaande studentenverenigingen aansluiten, maar zij vinden daar geen gelegenheid studenten van andere verenigingen of leden van de burgerij te ontmoeten. In verband hiermede hebben enkelen hunner plannen ontwikkeld voor de oprichting van een „Club international”. Dit lijkt mij een veelbelovend plan, indien althans zulks niet leidt tot een isolering van de buitenlanders in Wageningen. Voortdurende omgang van buitenlandse met Nederlandse studenten acht ik voor beide groepen waardevol.

De stichting „Studentenhuisvesting Landbouwhogeschool” vervult haar taak met bijzondere voortvarendheid. In februari is opdracht gegeven tot de bouw van de studentenflats bij de Plantenziektenkundige Dienst en het streven is er op gericht deze flats reeds binnen enkele weken in gebruik te nemen. Vele malen hebben wij ons voor de aanvang van een studiejaar afgevraagd, of het wel mogelijk zou zijn voor onze studenten in Wageningen huisvesting te vinden. Deze vrees is althans voor de allernaaste toekomst geloof ik grotendeels weggenomen. Welk een voorrecht geniet de student, die hier over een behoorlijke, goed ingerichte en verwarmde kamer kan beschikken. Waarschijnlijk zullen niet alle ouders het zo zien en beducht zijn, dat een al te grote gezelligheid nadelige invloed op de studie van hun zoons zal hebben. Zo dit bezwaar inderdaad bestaat, dan mag het naar mijn mening niet overschat worden. De dagelijkse omgang van studenten met elkaar kan tot het afleiden van de studie aanleiding geven, maar kan evenzeer activerend werken. Wanneer voldoende jaren verstreken zijn, zal het interessant zijn na te gaan, of er aanwijsbare verschillen in de studieresultaten bestaan tussen de studenten, die in particuliere woningen zijn gehuisvest en hen, die tot de flatbewoners hebben behoord.

S.S.R. is in dit opzicht blijkbaar optimistisch gestemd, want zij droeg aan de oplossing van het kamervraagstuk bij door huize Torck aan te kopen en dit ten dele voor de huisvesting van studenten te bestemmen. De W.V.S.V. ontwikkelde eveneens initiatieven in gelijke zin, maar zag haar plannen nog niet gerealiseerd.

De eerste resultaten van de examens, afgelegd volgens het in 1956

ingevoerde Landbouwhogeschoolstatuut, deelde ik U het vorige jaar mede. Het aantal direct geslaagden was niet zoveel hoger dan vroeger en bleef in de buurt van 25 % (26,1 %), maar een aanmerkelijke versnelling van de propaedeuse was te verwachten, omdat aan een groot aantal examinandi (34,8 %) was toegestaan na 3 maanden hun examen te herhalen. In tweede instantie slaagde 28,2 %, zodat na 1 jaar 54,3 % van de studenten, die zich in juni 1957 voor de eerste maal voor het propaedeutisch examen aanmeldden, slaagde.

Dit cijfer is gelukkig nog gunstiger dan ik verleden jaar durfde te voorspellen. Hoewel dit jaar de cijfers iets anders liggen, het percentage dat direct slaagde was belangrijk hoger, nl. 36,8 %, doch dat van hen, die na 3 maanden wederom examen mogen doen nogal wat lager, nl. 20,8 %, is er toch geen reden om ook dit jaar niet opnieuw een totaal aantal geslaagden na 1 jaar van boven de 50 % te verwachten. Wij mogen nu dus wel concluderen, dat hoogst waarschijnlijk een aanzienlijke versnelling van de propaedeuse is bereikt. Het is mijn overtuiging, dat hiermede een belangrijke stap in de richting van de verkorting van de studie is gedaan. Niet in alle studentenkringen deelt men deze gedachte, getuige o.a. een zinsnede uit de rede, die de president van de senaat van het Wageningsch Studentencorps bij de opening van het lustrum van deze vereniging hield. Zeer tot mijn genoegen zag ik dan ook, dat mijn opvatting in verschillende andere kringen wel wordt gedeeld. Zo las ik in een artikel in „Universiteit en Hogeschool” van PROF. DR. E. M. UHLENBECK over „De universitaire studie in de zgn. moderne talen” o.m.: „Geen redelijk studieprogramma dat de student in vijf jaren tot afstuderen in staat moet stellen, is mogelijk, als de student uitgaat van de gedachte dat in het eerste jaar niet gestudeerd behoeft te worden.” En verder: „Het zal duidelijk zijn, dat deze vorm van intensief onderwijs waarvan we hier maar enkele centrale punten kunnen aangeven, veel vergt zowel van studenten als van docenten. Van de studenten wordt nl. verwacht dat zij onmiddellijk als eerstejaars met een grote dosis ijver en doorzettingskracht aan het werk gaan. De beloning voor dit harde aanpakken zal bestaan in de werkelijk zeer reële voldoening van de student dat hij reeds gedurende het eerste studiejaar verrassend snelle vooruitgang boekt in het gebruiken van de vreemde taal.”

Het totaal aantal ingeschrevenen bedroeg dit jaar 954, waaronder 50 voor enkele lessen. Voor de eerste maal werden 188 studenten voor het volgen van volledig onderwijs ingeschreven. De daling van het aantal studenten, welke na 1951 gedurende enkele jaren optrad, komt thans naar voren in het aantal afstuderenden. Aan 71 studenten werd het ingenieursdiploma uitgereikt. Het aantal promoties bedroeg 17, waarbij tweemaal het predikaat met lof werd toegekend.

Einde september hebben wij aan onze Hogeschool voor de eerste maal een eerstejaarsdag georganiseerd, welke zoveel belangstelling

trok, dat er alle aanleiding is ook dit jaar de nieuw aangekomen studenten op deze wijze bij hun studie in te leiden.

Uit de redes, welke na de oorlog bij de overdracht van het Rectoraat werden gehouden, komt duidelijk naar voren, dat het streven er op is gericht de contacten met het buitenland uit te breiden en ik geloof te mogen zeggen, dat wij in dit opzicht op de goede weg zijn. Velen van onze hoogleraren en van de leden van de wetenschappelijke staf waren dit jaar in de gelegenheid buitenlandse congressen bij te wonen, of buitenlandse studiereizen te maken dan wel gedurende geruime tijd in het buitenland te werken, waarvoor vaak financieringsmogelijkheden konden worden gevonden buiten het betrekkelijk kleine bedrag, dat voor dit doel voor onze Hogeschool beschikbaar is. Dit is zeer verheugend, vooral ook omdat vele buitenlandse reizen tegenwoordig landen ten doel hebben, gelegen buiten Europa.

Anderzijds trekken deze contacten een groot aantal buitenlandse geleerden naar Wageningen, waarvan velen tijdens hun verblijf in colloquia bijzondere onderwerpen op hun gebied belichten.

Onze bezoekers komen echter niet alleen uit wetenschapskringen voort. Ook verscheidene hoge buitenlandse autoriteiten vereerden onze Hogeschool met hun bezoek. Zo waren wij in de gelegenheid de Ministers van Landbouw van Pakistan en Israël en het Corps Diplomatique met hun dames, een gezelschap van 48 personen, iets van onze Hogeschool te tonen.

Bijzonder genoeg deed het ons, dat dit jaar 4 Amerikaanse hoogleraren, namelijk DR. G. W. COCHRAN, DR. A. H. GOLD, DR. PH. TAIETZ en DR. P. J. ZWERMAN aan onze Hogeschool een gasthoogleraarschap vervulden. Daartegenover doceerde PROF. VAN WIJK een jaar aan de Iowa State University, terwijl PROF. KUIPER gedurende drie maanden werkte aan de Technische Hogeschool te Zürich en PROF. SCHUFFELEN op uitnodiging van de Francqui-stichting in het winterseizoen een gasthoogleraarschap vervulde aan de Katholieke Universiteit te Leuven.

Een bijzondere wijze van samenwerking werd verkregen met PROF. TAVERNIER te Gent, die een Wageningse excursie van bodemkundige studenten in België voorbereidt en zal leiden en daartoe naar Wageningen kwam om in een drietal voordrachten deze excursie in te leiden.

In het kader van het Nederlands-Frans Cultureel akkoord werd dit jaar een Franse Universitaire week door onze Hogeschool georganiseerd, waarvoor tot hoofdthema werd gekozen „L'homme et sa nourriture”. Het gemiddeld aantal van 80 toehoorders bij de voordrachten is zeker bevredigend te noemen, ik betreur het echter, dat van de zijde van de studenten zo weinig belangstelling werd getoond. Ik zou mij kunnen voorstellen, dat de moeilijkheden, welke

de Franse taal voor velen biedt, daaraan hebben medegewerkt, maar wellicht is dit toch niet de enige reden. Ik heb ervaren, dat het in het algemeen moeilijk is de interesse van de studenten te wekken voor onderwerpen, welke buiten hun studiegebied liggen, een ervaring, die mede wordt opgedaan bij het Studium Generale.

Aan onze buitenlandse contacten komen zeer ten goede de internationale bijeenkomsten, welke in Wageningen werden georganiseerd. Ik zal U niet een volledige opsomming geven van alle bijeenkomsten van internationale aard en wil slechts in herinnering brengen de in de laatste maanden gehouden international meeting on methods and programme planning in agricultural and home economics extension en het international seminar on land development for agricultural uses, beide georganiseerd door het Internationaal Agrarisch Centrum in samenwerking met het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en de Landbouwhogeschool.

Aan de Stichting voor Internationale Samenwerking der Nederlandse Universiteiten en Hogescholen mochten wij dit jaar voor haar Summersession gastvrijheid verlenen. Deze zomercursus, welke tot onderwerp had „Urban and rural relations”, mag zeer geslaagd genoemd worden.

Ten slotte maak ik nog melding van een international agricultural seminar, door de Wageningse Studentenraad volgens besluit van de Association Internationale des Etudiants en Agriculture georganiseerd, dat, naar mij zelf bij ervaring is gebleken, door de buitenlandse studenten zeer werd gewaardeerd.

Bij vele plechtigheden had ik het genoegen de Landbouwhogeschool te mogen vertegenwoordigen. In het bijzonder denk ik daarbij aan de avondreceptie in de Ridderzaal ter gelegenheid van het staatsbezoek van Hare Majesteit Koningin Elizabeth II en Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Philip, Hertog van Edinburgh, maar mede wil ik vermelden de opening van de Technische Hogeschool te Eindhoven, de viering van het 150-jarig bestaan van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen en de viering van het eeuwfeest der Koninklijke Veterinaire en Landbouwkundige Hogeschool te Copenhagen. Collega Zuur vertegenwoordigde de Landbouwhogeschool tijdens zijn verblijf in Pakistan bij de eerste steenlegging van een nieuwe campus aan de Panjab Universiteit te Lahore door de President van die republiek.

Daar ik, zoals ik U verleden jaar aan het eind van mijn jaaroverzicht reeds mededeelde, overeenkomstig de huidige bestuursvorm, op 27 augustus 1957 voor de tijd van 3 jaar tot Rector Magnificus ben benoemd, zal ook ditmaal de overdracht van de rectorswaardigheid

achterwege blijven. Toch wil ik overeenkomstig een goede gewoonte aan enkele personen, waarvan ik bijzondere medewerking ondervind, mijn dank brengen. Ik noem dan in de eerste plaats de heren BOSMAN en GORTER, die de leiding hebben van die afdelingen, waarmee ik thans als Rector Magnificus het meest in aanraking kom. De wijze, waarop zij hun taak vervullen, heeft ook dit jaar de mijne weer aanzienlijk vergemakkelijkt.

U collega EYSVOOGEL, volgens de wet aangewezen als plaatsvervangend Rector Magnificus, dank ik gaarne voor de vlotte en correcte wijze, waarop U mij in die gevallen, waarin ik een beroep op U deed, hebt vervangen. Aangezien de opvatting, die U en ik van deze taak hebben, overeenstemt en wij daarbij uitgaan van de gedachte, dat Gij mij vrijwel uitsluitend in mijn vertegenwoordigende taak tegenover de buitenwereld en bij wettelijk voorgeschreven gevallen vervangt, is dit betrekkelijk niet zo vaak geweest. Een zwaardere taak is hierdoor evenwel komen te rusten op de schouders van de Secretaris van de Senaat, die, het is uit mijn verslag over ons lustrum reeds gebleken, de Rector Magnificus in verschillende gevallen niet alleen vervangt, maar ook bijstaat, meer speciaal bij het contact met de studenten. Hierdoor wordt, daar de Secretaris van de Senaat ieder jaar blijft wisselen, het gevaar voor verstarring voorkomen. Deze verzwaaring van de taak van de Secretaris van de Senaat heeft in soortgelijke gevallen, nl. bij de Technische Hogescholen, zelfs aanleiding gegeven tot een voorstel hiervoor een wettelijke regeling te treffen. Hoewel ik, gezien ook de regeling van de vervanging van de Rector Magnificus, die in Wageningen bij de hervorming van het Bestuur werd getroffen, van mening ben, dat hieraan voor de Landbouwhogeschool althans nu nog geen behoefte bestaat, wil ik deze gewijzigde gang van zaken toch op dit ogenblik, nu U collega HELLINGA de functie van Secretaris van de Senaat gaat neerleggen, met nadruk vermelden. Het is mij een behoefte daaraan toe te voegen, dat Gij als eerste deze verzwaarde taak van Secretaris van de Senaat met grote energie en veel liefde voor onze Hogeschool hebt vervuld en mij daardoor bij dit eerste jaar van mijn meerjarige periode als Rector Magnificus tot een grote steun bent geweest, waarvoor ik U van heler harte dank zeg.

Ook U collega WELLENSIEK dank ik zeer voor de wijze, waarop Gij ons in de Senaatscommissie voor Algemene Zaken bijstond. Het verheugt mij zeer, dat Gij bereid bent gevonden de veeleisende taak van Secretaris van de Senaat voor het volgend jaar te vervullen.

Zo gaan wij dan weer in vol vertrouwen het nieuwe studiejaar tegemoet.